

İzmir İktisat Dergisi
Izmir Journal of Economics

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ

DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY
FACULTY OF ECONOMICS AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

İZMİR İKTİSAT DERGİSİ / İZMİR JOURNAL OF ECONOMICS / CİLT - VOLUME : 40 / SAYI - NO : 4 / YIL - YEAR : 2025

CİLT - VOLUME : 40 / SAYI - NO : 4 / YIL - YEAR: 2025
YIL - YEAR : EKİM - KASIM - ARALIK / OCTOBER - NOVEMBER - DECEMBER 2025
E-ISSN : 1308 - 8505

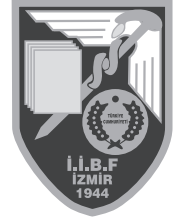
İzmir İktisat Dergisi

Izmir Journal of Economics

CİLT - VOLUME : 40 / SAYI - NO : 4 / YIL - YEAR: 2025
YIL - YEAR : EKİM - KASIM - ARALIK / OCTOBER - NOVEMBER - DECEMBER 2025

E-ISSN : 1308 - 8505

E-ISSN : 1308 - 8508

İZMİR İKTİSAT DERGİSİ

İZMİR JOURNAL OF ECONOMICS

Cilt / Volume : 40

Sayı / Number : 4

Yıl / Year : 2025

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI / DOKUZ EYLUL UNIVERSITY PRESS

İZMİR İKTİSAT DERGİSİ / IZMIR JOURNAL OF ECONOMICS

Cilt/Volume: 40 Sayı/Issue: 4 Yıl/Year: 2025

EKİM - KASIM - ARALIK / OCTOBER - NOVEMBER - DECEMBER 2025 Issue

E-ISSN : 1308-8508

Dokuz Eylül Üniversitesi Yayın Numarası / Dokuz Eylul University Publication No : 09.1600.0000.000/BY.025 . 138 . 1 297

Derginin Sahibi /Owner	: Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi adına Fakülte Dekanı Prof. Dr. Mert URAL : <i>Faculty Dean Prof. Dr. Mert URAL On behalf of the Dokuz Eylul University Faculty of Economics and Administrative Sciences</i>
Sorumlu Müdür / Editor in Chief	: Prof. Dr. Üzeyir AYDIN
Yönetim Yeri / Head Office Address	: T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Buca 35160 İZMİR
Yayının Türü / Publication Type	: Süreli - Yılda 4 sayı olarak yayınlanır. / Periodical - Published as 4 issues per year

Yazışma Adresi (Contact Address) : İzmir İktisat Dergisi, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Dokuzçesmeler Yerleşkesi, Buca 35160 İZMİR
Tel: 0 (232) 420 41 80 / 10552 Fax: 0 (232) 420 17 89
Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ije> <http://dergi.iibf.deu.edu.tr> - E-posta: ije@deu.edu.tr

Sekreteryä (Secretariat) : Uzman Suzan ARSLAN
0 (232) 301 05 52
ije@deu.edu.tr

Baş E ditör /Editor in Chief : Prof. Dr. Üzeyir AYDIN

Editör Yardımcıları / Editorial Assistants: Doç. Dr. Mehmet ÇETİN, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye - Dr. Öğr. Üyesi Başak KARŞIYAKALI, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye

Yayın Kurulu Üyeleri / Editorial Board Members:

İktisat Alan Editörleri

Prof. Dr. Oytun MEÇİK, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Üzeyir AYDIN, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mehmet ÇETİN, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Başak KARŞIYAKALI, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Büşra AĞAN, Ostim Technical University, Türkiye
Öğretim Görevlisi Elif EFE, Milli Savunma Üniversitesi, Türkiye

İşletme Alan Editörleri

Doç. Dr. Terlan NOVRESLİ, Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti, Azərbaycan
Dr. Öğr. Üyesi Cengiz Çağrı KABAKCI, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye

Maliye Alan Editörleri

Prof. Dr. Ahmet ÖZEN, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özgür SARAÇ, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye

Kamu Yönetimi Alan Editörleri

Doç. Dr. Eray ACAR, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye

Ekonometri Alan Editörleri

Prof. Dr. Rabia Ece Omay, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Efe SARIBAY, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye

Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Alan Editörleri

Doç. Dr. Ceyhun GÜLER, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye

Yönetim Bilişim Sistemleri Alan Editörleri

Doç. Dr. Can AYDIN, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye

Teknik Editor

Doç. Dr. Ömer AYDIN, Manisa Celâl Bayar Üniversitesi, Türkiye

Dil Editörleri

Doç. Dr. Melissa Nihal CAGLE, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayçıl YÜCER, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Eda ODAMAN, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Arş. Gör. Orçun ÇOBANGİL, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Arş. Gör. Berke Kaan İMANCI, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Arş. Gör. Selin GÖRENER, Manisa Celâl Bayar Üniversitesi, Türkiye

Yazım Editörü ve Son Okuma

Arş. Gör. Denizcan TERCAN, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Arş. Gör. Mücahit ZOR, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Arş. Gör. Sezer SOYCAN, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye

Mizanpaj Editörü

Dr. Arş. Gör. Erdem ATEŞ, Munzur Üniversitesi, Türkiye
Arş. Gör. Necmettin Mustafa KALAYSIZ, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye

Dizinlenme Editörü

Arş. Gör. Emre DOĞAN, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye
Doktora Engin ÖZTORNACI, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye

Tanıtım Yöneticisi

Arş. Gör. Ahsen Emir BULUT, Dokuz Eylöl Üniversitesi, Türkiye

Danışma Kurulu Üyeleri / Advisory Board Members

Prof. Dr. Alp Erinç YELDAN, Kadir Has Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Azmi YALÇIN, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. A. Özlem ÖNDER, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Cengiz YILMAZ, Abdullah Gül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Dan TOP, Doctoral School of Sociology and Legal Sciences of the Romanian Academy, Romanya
Prof. Dr. Erhan DEMİRELİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Filiz GİRAY, Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Göktuğ AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hakan YETKİNER, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hasan Ejder TEMİZ, Mersin Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Hilmi YÜKSEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İpek DEVECİ KOCAKOÇ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İsmail MAZGİT, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. M Banu DURUKAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. M. Kemal ÖKTEM, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mert URAL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nilgün KUTAY, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Elie Virgile CHRYSOSTOME, State University of NY, ABD
Prof. Dr. Daniel Labaronne, Bordeaux IV Üniversitesi, Fransa

Prof. Dr. Mehmet Balcılar, Doğu Akdeniz Üniversitesi, KKTC
Prof. Dr. Refik Fatih SAYGILI, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Sabri ERDEM, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Nazım SÖZER, Yaşar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selim ŞANLISOY, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serkan ODAMAN, Yasar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Utku UTKULU, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Vahap TECİM, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Yaşar UYSAL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Zeynep ARIKAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Oğuz KARA, Düzce Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Münevver TURANLI, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. İlhan ÖZTÜRK, Nişantaşı Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Faik BİLGİLİ, Erciyes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ahmet OĞUZ, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Seid AHMED, Arba Minch University, Etiyopya
Doç. Dr. Sezer BOZKUŞ KAHYAOĞLU, İzmir Bakırçay Üniversitesi
Doç. Dr. Mehdi BOUCHETARA, Higher National School of Management, Cezayir
Doç. Dr. Terlan NOVRESLİ, Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti, Azərbaycan
Dr. Kea Tijdens WagelIndicator, Foundation and University of Amsterdam, Hollanda

İzmir İktisat Dergisi bilimsel/özgün araştırma ve derleme makalelerini yayınlayan ve yılda dört kez yayınlanan, açık erişim, ücretsiz ve çift kör hakemlik sistemini benimsemiş bilimsel ve akademik bir dergidir. Bu dergide yayınlanan makalelerin bilim ve dil bakımından sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yayınlanan makaleler kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

Izmir Journal of Economics is a scientific and academic journal that publishes scientific/original research and review articles and is published four times a year, adopts open access, free of charge and double-blind peer-review. The scientific and linguistic responsibility of the articles published in this journal belongs to the authors. Articles published in the journal cannot be used without reference.

Dergimiz aşağıdaki dizinlerde taranmaktadır / IJE is indexed and abstracted by
Ulakbim TR-DİZİN, DOAJ, EBSCO, Index Copernicus, EconLit, Google Scholar, OAJI, CiteFactor, Araştırmaz, SOBIAD, OJOP, IAD
OpenAccess, WordCat, OpenAIRE, Base

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

<u>Makaleler / Articles</u>	<u>Sayfa/ Page</u>
Kronik hastalıkların Sosyoekonomik Belirleyicileri Üzerine bir Makine Öğrenmesi Analizi <i>A Machine Learning Analysis on Socioeconomic Determinants of Chronic Diseases</i> Ramazan EKİNCİ	942-967
Katılımcı Liderlik, Psikolojik Güçlendirme ve İşe Bağlılık: Algılanan Örgütsel Desteğin Modere Edici Etkisi <i>Participative Leadership, Psychological Empowerment, and Work Engagement: The Moderating Effect of Perceived Organizational Support</i> Nevra BAKER	968-1000
Global Food Prices in the Shadow of Uncertainties, Risks and Volatilities <i>Belirsizliklerin, Risklerin ve Oynaklıkların Gölgesinde Küresel Gıda Fiyatları</i> Veysel KARAGÖL	1001-1019
Psikolojik ve Normatif Faktörlerin Hanehalkının Enerji Verimli Ürünleri Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkileri <i>The Effects of Psychological and Normative Factors on Households' Purchase Behavior of Energy Efficient Products</i> Oğuz OYPAN, Tülin URAL	1020-1044
Possible Effects of the Tripartite Declaration (21 October 2020) on the Economic and Political Relations of the Türkiye Azerbaijan and Armenia <i>20 Kasım 2020 Tarihli Üçlü Deklerasyonun Türkiye Azerbaijan ve Ermenistan Arasındaki Ekonomik ve Politik İlişkilere Olası Etkileri</i> Muharrem CAN, Tahsin KARABULUT	1045-1066
Ekonomik ve Politik Belirsizliklerin Makroekonomik Değişkenlere Etkisi: Türkiye Örneği <i>The Impact of Economic and Political Uncertainties on Macroeconomic Variables: The Example of Türkiye</i> Yeşim SARI	1067-1089
Assessing the Validity of the N-Shaped LCC Hypothesis in Türkiye: Exploring the Impact of Renewable Energy <i>Türkiye'de N Şeklindeki LCC Hipotezinin Geçerliliğinin Değerlendirilmesi: Yenilenebilir Enerjinin Etkisinin Araştırılması</i> Yunus SAVAŞ	1090-1106
A New Approach to Controlling Inflation: Using the Method of Training Wild Horses <i>Enflasyonu Kontrol Altına Almaya Yönelik Yeni Bir Yaklaşım: Vahşi Atları Terbiye Yönteminden Faydalanma</i> Durmuş BAYSAL, Hakan ERYÜZLÜ, Birol ERKAN, Nazif ÇALIŞ	1107-1124
Vergi Kaçakçılığına Teorik Bakış: Suç Teorileri Çerçevesinde Bir İnceleme <i>Theoretical Perspective on Tax Evasion: An Analysis within the Framework of Crime Theories</i> Hakan ÖZDEMİR	1125-1151

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

<u>Makaleler / Articles</u>	<u>Sayfa/ Page</u>
Constraints On Production Scales And Distribution Channels Of Erzincan Tulum Cheese Erzincan Tulum Peynirinin Üretim Ölçekleri ve Dağıtım Kanallarındaki Kısıtlamalar Mustafa Şeref AKIN, Seher Büşra TOKAY	1152-1173
Entrepreneurial Personality Traits of Moto-Couriers in The Gig Economy <i>Gig Ekonomisinde Motorlu Kuryelerin Girişimci Kişilik Özellikleri</i> Savaş ŞİMŞEK, Hava YAŞBAY KOBAL	1174-1194
FOMO' nun Online Satış Tutundurma ve Panik Alışveriş Üzerindeki Etkisi: Türkiye' nin En Büyük Çevrimiçi Alışveriş Platformu Kullanıcıları Üzerine Bir Araştırma <i>The Impact of FOMO on Online Sales Promotion and Panic Shopping: A Study on Users of Türkiye' s Largest Online Shopping Platform</i> Esen ŞAHİN, Fatma KAYA GÜVERCİN	1195-1229
Küreselleşmenin Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Büyüme ve Kalkınmaya Etkisi: Panel Veri Analizi <i>The Impact of Globalization on Growth and Development in Developed and Developing Countries: A Panel Data Analysis</i> Hatice ARMUTCUOĞLU TEKİN	1230-1251
Üniversite Hastanelerinde Hasta Bekleme Sürelerinin Kuyruk Teorisi ile Analizi: M/M/c ve M/G/c Modelleri <i>Queuing Theory Analysis of Patient Waiting Times in University Hospitals: M/M/c and M/G/c Models</i> Alkan DURMUŞ	1252-1286
Ecological E-Commerce in the Context of Sustainability <i>Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik E-Ticaret</i> Ahmet OĞUZ	1287-1306

ÖNSÖZ

İktisadi ve idari bilimler alanında özgün çalışmaların yayımlandığı bir dergi olan “İzmir İktisat Dergisi” ‘nin 40. Cilt 4. sayısı ile karşınızdayız. 1986 yılında yayın hayatına başlayan dergimizin yeni sayısını sizlerle buluşturmanın gururunu yaşıyoruz.

Büyük bir özen, özveri ve dikkatle hazırladığımız bu sayımızda yedisi İngilizce olmak üzere birbirinden değerli on beş adet makale yer almaktadır. Birçok konudaki özgün araştırmanın bu sayımızda yer alması akademik literatür açısından son derece önemlidir.

Gerek ulusal ve uluslararası birçok alan indeksi tarafından taranıyor olmamız gerekse akademik süreçlerin etkisi ile dergimize gelen makale sayısında her geçen gün artış gözlenmektedir. Dergimize olan ilginin çok yoğun olduğu ve günden güne artıyor olması dergimiz adına onur ve gurur kaynağıdır. ULAKBİM başta olmak üzere ulusal ve uluslararası birçok alan indeksi tarafından taranan dergimizin süreçlerini geliştirme, okunurluğunu ve atıf sayısını arttırma, uluslararası kabul gören diğer indekslerde taranır bir dergi seviyesine çıkarma yönünde doğru stratejilerle yoğun bir şekilde çalışmalarımız devam etmektedir. Ayrıca, bu güne kadar derginin sürdürülebilirliğin sağlanmasında katkısı olan tüm Editörlerimize, Editör Kurulu, Danışma Kurulu ve Yayın Kurulu Üyelerimize, tüm hakemlerimize, yazarlarımıza ve bizleri takip eden, atıf veren, görüş ve önerilerini sunan tüm meslektaşlarımıza teşekkür ediyor ve tüm ilgililerin ortaya koyduğumuz hedeflerimizi gerçekleştirmemizde değerli destekleriyle yanımızda olacağına inanıyoruz.

Dergimizin yeni sayılarında görüşmek dileğiyle...

Prof. Dr. Üzeyir AYDIN
Baş Editör